

Идејно решење лобија стамбене зграде у Новом Саду***Conceptual Design of a Lobby in a Residential Building in Novi Sad***

Милица Катић, Факултет техничких наука, Нови Сад

Студијски програм – АРХИТЕКТУРА

Кратак садржај – Рад је усмерен на пројектовање лобија стамбене зграде на постојећој локацији у Новом Саду, његово истраживање и развој као и допринос на значају истог током времена. Фокус током пројектовања се ставља на повећање квалитета живот станара, на стварање простора који ће бити пријатан, комфоран, простран, који ће људе заинтересовати да проведу време у њему, а не да буде само улазни хол који пружа основну функцију и ништа даље од тога, а то је комуникација између спољашњег и унутрашњег простора.

Кључне речи: архитектонско пројектовање, ентеријер, лоби, стамбени простор

Abstract – *The paper focuses on the design of a residential building lobby located on an existing site in Novi Sad, its research and development, as well as its contribution to the significance of such spaces over time. The design process emphasizes improving the residents' quality of life by creating a space that is pleasant, comfortable, and spacious—one that encourages people to spend time in it, rather than serving merely as an entrance hall with the basic function of connecting the exterior and interior spaces.*

Keywords: architecture design, interior, lobby, residential building

НАПОМЕНА:

Овај рад проистекао је из мастер рада чији ментор је била проф. др Јелена Атанацковић Јеличић.

1. УВОД

Циљ овог рада је истражити велике лобије познатих архитеката, чији принципи највише одговарају идеји новопроектваног лобија. Анализирати предности и мане и пројектовати лоби који ће представљати најбоље решење а који ће се моћи замислити да постоји у Новом Саду, да његово решење не одскаче превише, као да није са наших простора, а да опет допринесе на целокупном бољем утиску.

Истраживањем лобија кроз историју закључила сам да се у савременој архитектури и дизајну све све више значаја даје на пројектовање заједничког простора. Схвата се колико има велики потенцијал да допринесе укупном утиску о стамбеној згради и постане место које не служи само као улаз већ и да буде центар окупљања станара, где ће моћи да проводе своје слободно време, што значајно доприноси на повећању

квалитета живота људи који живе у тој згради. Циљ лобија није да буде схваћен као обичан улаз, већ као простор који је пријатан, функционалан, простран и доприноси укупном утиску током боравка у њему. У савременом граду, где је ритам живота ужурбан, лоби представља ретко место предаха између јавног и приватног простора. Иако се често своди на пуки пролаз између улице и стана, он има потенцијал да постане простор сусрета, кратког одмора и ближе комуникације међу станарима, чиме доприноси топлијој атмосфери унутар зграде.

Квалитетно осмишљен лоби повећава осећај сигурности, припадности и репрезентативности. Расвета, материјали, пропорције и акустика могу целокупном објекту дати осећај смирености и достојанства. Међутим, у већини новосадских зграда лоби је сведен на минимум, портирницу, поштанске сандучиће и пролаз ка лифту, без идентитета и могућности задржавања. Европски примери показују да лоби може постати „дневна соба“ зграде – осветљен, зелен и пријатан простор у којем се станари радо задржавају. Такав приступ инспирисао је и овај рад, са идејом да се лоби схвати као огледало архитектонске културе и почетак, а не само улаз у архитектуру.

2. РАЗВОЈ ЛОБИЈА КРОЗ ИСТОРИЈУ

Лоби као простор прелаза између спољашњег и унутрашњег света кроз историју је мењао своју улогу од репрезентативног улазног простора до функционалног међупростора. У раним периодима архитектуре, посебно у палатама и вилама, лоби је имао церемонијални карактер и служио као симбол друштвеног статуса домаћина. Током ренесансе и барока улазне дворане постају раскошне и монументалне, са богатом декорацијом и скулптурама.

Индустријска револуција доноси нови значај лобија у вишеспратницама и хотелима, где постаје место сусрета и дружења. Архитекте попут Frank Lloyd Wright-а и Mies van der Rohe-а у међуратном периоду уводе минимализам и транспарентност — лоби постаје функционалан и прозиран простор од стакла, метала и камена.

У 21. веку поново расте интересовање за унапређење заједничких улаза и њихову трансформацију у пријатне, идентитетске просторе који подстичу осећај припадности. Савремени дизајн лобија све више

наглашава искуство корисника. У новијим примерима, посебно у Јапану и Италији, пажња се посвећује материјалима, светлу, звуку и атмосфери. Природни елементи попут дрвета, камена и зеленила уносе топлину и мир, док се простор све чешће обликује као мултифункционалан — место за седење, рад или кратки одмор. Уместо портирнице јављају се „lounge“ зоне и галеријски простори.

Лоби данас има и психолошку и друштвену вредност он је први утисак о згради и полујавни простор који гради осећај заједништва међу станарима. Светао, топао и добро организован лоби ствара осећај пријатности и сигурности, док хладан и тесан простор делује одбојно и безидентитетно.

3. СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

3.1. Frank Lloyd Wright

Frank Lloyd Wright био је један од најпознатијих америчких архитеката, препознат по настојању да архитектуру доведе у хармонију с природом. Сматрао је да сваки део зграде има и естетску и функционалну улогу. Посебну пажњу посвећивао је лобијима, које није видео само као пролазне зоне, већ као саставни део архитектонске целине који доприноси укупном утиску о објекту. Његови лобији одликују се пространошћу, обиљем природне светлости, јединственим детаљима и пажљиво одабраним природним материјалима, попут камена и дрвета.

3.2. Imperial Hotel, Tokyo – Frank Lloyd Wright

Једно од најпознатијих Wrightovih предворја налазило се у хотелу *Imperial* у Токију [1,2]. Оригинална зграда, изграђена у стилу мајанске обнове, срушена је 1923. године, али су улаз и предворје сачувани и премештени у музеј *Meiji-Mura* у Инујами, Јапан. Простор је био масиван, декоративан и конструктивно иновативан. Употребљен је природни Оја камен и декоративна цигла, док су карактеристични шупљи стубови били формиран од четири спојена бетонска елемента у облику крста. Расвета и вентилација интегрисане су у декоративне делове који су повезивали стубове, што је доприносило јединственом визуелном и техничком решењу простора.

Слика 1. Imperial hotel [7]

3.3. Price Tower, Бартсвил, Оклахома – Frank Lloyd Wright

Price Tower [3] је једини небодер који је Рајт изградио, завршен 1956. године у граду Бартсвилу, Оклахома. Зграда има 19 спратова и троугаони тлоцрт, а конципирана је као „дрво живота“ са бетонским језгром које симболише дебло. Првобитно је садржала канцеларије, апартмане и уметничке просторе, док је данас адаптирана у музеј и -хотел.

Рајт је лоби посматрао као увод у целокупну идеју зграде. Простор је био пажљиво дизајниран — доминирају материјали попут бакра, дрвета и бетона који стварају топлу и софистицирану атмосферу. Намештај и расвета били су посебно пројектовани за овај простор, чиме је постигнута потпуна архитектонска и естетска целовитост. Данас је *Price Tower* обновљен и претворен у културни и изложбени центар, отворен за јавност.

Слика 2. Price Tower [8]

3.4. Mies van der Rohe

Mies је имао јасно препознатљив приступ архитектури, потпуно другачији од органског концепта Френка Лојда Рајта. Његов стил заснивао се на чистим формама, минимализму и чувеном принципу „less is more“. Зато су његови лобији једноставни, прозачни, испуњени стаклом и светлошћу, без сувишне декорације и са снажним осећајем простора.

3.5. Crown Hall, Чикаго, Илиноис – Mies van der Rohe

Слика 3. Crown Hall [9]

Crown Hall [4] на кампусу ИТ у Чикагу представља Miesovu визију савршеног универзалног простора

једноставног, функционалног и флексибилног, где форма прати функцију. Главни улаз, смештен на јужној страни, изведен је од травертина и уоквирен челичном конструкцијом конзолно избаченом из фасаде. Степенице, без вертикалних чела између газижта, делују као да плутају, што је мотив који је Миес применио и у *Farnsworth House*. Двострука врата од нерђајућег челика воде у простран, отворен хол без преградних зидова, који делује као део главне дворане ослобођене од стубова. Подови од тамног дрвета и травертина, као и неутрална палета боја (бела, сива, црна), наглашавају једноставност и мир који произилазе из јасноће простора и обиља природног светла.

3.6. Seagram Building, Њујорк – Mies van der Rohe

Лоби *Seagram* зграде [5,6] у Њујорку представља савршену синтезу минимализма и луксуза. Уместо монументалног улазног хола, Миес је створио флуидан простор у којем се спољашњост природно наставља у унутрашњост — исти материјали, попут травертина, примењени су и на платоу и унутар објекта, чиме се постиже континуитет.

Лоби је подељен на три целине: западни део окренут ка платоу, централни са лифтовима и степеништем, и источни који води ка ресторану. Простор одликује вицина од око седам метара, плафон од тамног цемента и сивог стакленог мозаика, док су зидови и стубови обложени травертином. Фасада је у потпуности застакљена са бронзаним вертикалним и хоризонталним елементима. Иако је простор формално једноставан, сваки детаљ и материјал су врхунског квалитета - Миес је доказао да луксуз може проистацати из чистоте форме, а не из декорације.

Slika 4. Seagram building [10]

4. ЗАКЉУЧАК СТУДИЈЕ СЛУЧАЈА

Оно што је заједничко за оба архитекта јесте употреба врхунских материјала којима постижу осећај луксуза и вредности без потребе за претераном декорацијом. Рајт користи природне материјале попут камена, дрвета и керамике, док Миес преферира травертин, бронзу и стакло. Оба архитекта стављају нагласак на природно осветљење и просторност. Док Wright често ствара драматичне унутрашње просторе са наглашеним висинама, Миес користи велике застакљене површине и светлеће плафоне како би повезао унутрашњост са спољашњим простором. За обоје је карактеристично да архитектуру посматрају

као целину лоби није издвојени простор, већ интегрални део архитектонског концепта.

Главна разлика између њих огледа се у начину обликовања простора. Wright гради улаз кроз низ предворја и ходника који су обogaћени стубовима и детаљима, при чему лоби добија интимнији карактер и ближу везу са корисницима, него са спољашњим окружењем. Насупрот томе, Mies тежи апсолутно отвореним и флексибилним просторима холови код њега постају велике сале без преграда и зидова, директно повезане са лифтовима или ресторанима, док се код Рајта могу уочити различите функционалне зоне.

У погледу детаља, Mies тежи крајњем минимализму декорација готово да не постоји, јер форма и материјал сами по себи чине естетску вредност простора. Wright, с друге стране, често користи орнаменте инспирисане природним формама или геометријом, које суптилно интегрише у ентеријер, стварајући топлију и поетичнију атмосферу.

5. АНАЛИЗА ПРОЈЕКТА ЕНТЕРИЈЕРА ЛОБИЈА

Кроз анализу пројеката Frank Lloyd Wright и Mies van der Rohe-а настојала сам да разумем логику њиховог архитектонског пројектовања и препознам елементе које бих применила у сопственом раду. Мој пројекат представља спој њихових приступа Wright-овој органског и природног, и Miesovog минималистичког и рационалног.

Стамбена зграда смештена је у Новом Саду, у улици Иве Андрића на Булевару Европе. Поред стамбеног дела, објекат садржи и пратеће садржаје — кафић, ресторан и канцеларије — који га чине живљим и отворенијим ка окружењу. Простор је организован једноставно и јасно, са доминантном галеријом која дели целину на два нивоа и ствара осећај стабилности и пространости. Лоби има два улаза, па су постављене и две рецепције. Простор карактеришу велика висина и високи прозори, док неутрална подна облога повезује унутрашњост са екстеријером, бришући јасан прелаз између ентеријера и спољног платоа. Оваква организација прати Миесов принцип

отворености, без видљивих препрека — стаклене ограде галерије појачавају утисак прозрачности и слободног тока светлости.

У избору материјала и детаља доминира утицај Wrighta. Дрво, топли тонови и зеленило стварају пријатну атмосферу и ублажавају строгу геометрију простора. Пратећи Wrightови идеју да архитектура треба да буде у складу са природом, у ентеријер сам унела велики број биљака у нишама степеништа и поред зона за седење како би природа постала активан учесник у простору. Зидне облоге од дрвета, керамика са мермерним шарима и неутрална палета тонова дају мекоћу и топлину, задржавајући елегантност. Природно осветљење има кључну улогу дупла висина и застакљени зидови омогућавају продор светлости дубоко у ентеријер. У вечерњим часовима атмосферу гради комбинација viseћих лампи, лед расвете и декоративних кугли које осветљавају биљке, чинећи простор динамичним, али увек пријатним. Степенише је важан просторни акценат обложено дрветом, са стакленом оградом и златним рукохватима, уз дискретну лед расвету која ствара утисак „лебдећих“ степеница по узору на **Crown Hall**, али у модернијој интерпретацији. Композиција лобија има изражену геометријску логику, али не делује хладно. Ипак, одређени елементи би се могли побољшати — наглашени минимализам и висина простора понекад могу створити утисак формалности, док доминација неутралних тонова захтева више контраста. Лоби би могао имати нешто више зона за седење и неформалне активности како би се појачао осећај припадности. Упркос томе, простор има јасну архитектонску структуру и складну композицију без сувишне декорације.

Овај пројекат представља интерпретацију принципа Wrighta и Miesa— кроз једноставне форме, природне материјале и контролисано светло, лоби постаје више од пролазног простора и доприноси квалитету целокупног становања.

6. ЛИТЕРАТУРА

- [1] „Frank Lloyd Wright – ulazni hol“, *Google pretraga*. [Online]. Dostupno: <https://www.google.com/search?q=franka+lloyda+wrighta+entrance+lobby>. [Pristupljeno: 24-Okt-2025].
- [2] „Rekonstrukcija lobija Imperial hotela“, *Fondacija Frank Lloyd Wright*. [Online]. Dostupno:

<https://franklloydwright.org/site/imperial-hotel-lobby-reconstruction/>. [Pristupljeno: 24-Okt-2025].

- [3] „Price Tower – ulazni hol Frank Lloyd Wright“, *Google pretraga*. [Online]. Dostupno: <https://www.google.com/search?q=price+tower+entrance+lobby+frank+lloyd+wright>. [Pristupljeno: 24-Okt-2025].
- [4] „S. R. Crown Hall“, *Wikipedia*. [Online]. Dostupno: https://en.wikipedia.org/wiki/S._R._Crown_Hall. [Pristupljeno: 25-Okt-2025].
- [5] „Seagram Building – ulazni hol Mies van der Rohe“, *Google pretraga*. [Online]. Dostupno: <https://www.google.com/search?q=seagram+building+mies+van+der+rohe+entrance+lobby>. [Pristupljeno: 25-Okt-2025].
- [6] „Seagram Building – hol“, *Wikipedia*. [Online]. Dostupno: https://en.wikipedia.org/wiki/Seagram_Building#Lobby. [Pristupljeno: 26-Okt-2025].

7. ИЗВОРИ ИЛУСТРАЦИЈА

- [1] <https://br.pinterest.com/pin/299419075207739340/>
- [2] <https://www.tulsakids.com/bartlesvilles-price-tower-arts-center/>
- [3] https://en.wikipedia.org/wiki/S._R._Crown_Hall
- [4] <https://pin.it/5Y01cWM2s>

8. ГРАФИЧКИ ПРИЛОЗИ

Кратка биографија:

Милица Катич рођена је 30.06.2001. године у Новом Саду. Дипломски рад је одбранила на Факултету техничких наука 2024. године из области Архитектуре.

контакт: milicakatic164@gmail.com